

Nr 242.

Av herr Nilsson i Göteborg, om ökat anslag till understöd åt handelsgymnasier.

I kungörelsen den 30 juni 1938 angående statsunderstödda handelsgymnasier (nr 529) stadgas i § 13 följande:

»Terminsavgifterna i den tvååriga kursen må uppgå till högst 200 kronor för år. Läroanstalten skall vara skyldig att åt lärjungar i nämnda kurs bevilja befrielse från eller nedsättning i de vid läroanstalten utgående terminsavgifterna till så stor utsträckning, att den minskning i avgifter, som härigenom uppkommer, utgör minst 15 % av det belopp, vartill terminsavgifterna skolat uppgå, därest samtliga lärjungar i den tvååriga kursen erlagt fulla avgifter.»

Nu citerade bestämmelse hade före år 1938 varit gällande i ett 20-tal år.

För att bereda handelsgymnasierna större möjligheter att åt behövande lärjungar lämna lättnader i avgifterna ändrades emellertid ifrågavarande paragraf efter beslut av riksdagen år 1939, så att den i paragrafen nämnda minskningsprocenten höjdes till 30 % (Sv. förf.-saml. nr 168/1939), och samtidigt höjdes handelsgymnasiernas statsunderstöd i erforderlig mån.

Som en följd av den i och med krigets utbrott inträdda försämringen i den statsfinansiella situationen skedde emellertid redan året därpå en återgång till tidigare gällande minskningsprocent (kungl. brev den 26 april 1940), och i samband därmed minskades åter handelsgymnasiernas statsunderstöd.

Handelsgymnasierna ha av naturliga skäl under senare år haft betydligt ökade utgifter men ha icke fått några motsvarande ökningar i sina statsunderstöd (enda ökningen år 1942 med 20 300 kr.). För att täcka sina ökade utgifter ha gymnasierna varit nödsakade att höja de redan alltför höga lärjungeavgifterna. Efter ansökan från gymnasierna har Kungl. Maj:t under de senaste tre åren lämnat gymnasierna medgivande att oberoende av vad som föreskrives i ovan berörda kungörelse upptaga med vissa belopp höjda terminsavgifter i de tvååriga kurserna. Terminsavgifterna under läsåret 1945/46 utgå sålunda med följande belopp per år: handelsgymnasierna i Stockholm (Frans Schartaus handelsinstitut) och Göteborg (Göteborgs handelsinstitut) 300 kr. och handelsgymnasierna i Malmö, Hälsingborg, Norrköping och Örebro 250 kr. De av resp. kommuner ägda handelsgymnasierna (Gävle, Sundsvalls, Umeå och Stockholms stads) ha icke höjt sina terminsavgifter, utan i stället ha kommunerna tillskjutit

avsevärda belopp utöver vad som förutsatts i författningen. De gymnasier, som måst höja sina avgifter, ha också i allmänhet sett sig nödsakade att noga begränsa nedsättningarna till de föreskrivna 15 %, vilket medfört att ansökningar om avgiftslindringar måst avslås även i mycket ömmande fall.

Nu äro visserligen sakkunniga tillkallade för utredning av frågor på handelsutbildningens område, däribland även handelsgymnasiernas organisation, men det torde kunna förutsättas, att de sakkunnigas ev. förslag ej kunna bli realiserade på åtskilliga år. Det skulle innebära en uppenbar orättvisa, om under tiden ingenting åtgjordes för att lätta de ekonomiska upppoffringar, som måste göras för studier vid handelsgymnasier. Handelsgymnasierna förse icke blott handel och industri utan även åtskilliga kommunala och statliga organ med väl kvalificerad arbetskraft. Elevantalet i handelsgymnasiernas tvååriga kurser är närmare 1 200. Det torde ur social synpunkt vara angeläget att handelsutbildningen öppnas för alla, oberoende av föräldrarnas ekonomiska villkor.

En ökning av anslaget till handelsgymnasierna med 80 000 kr. torde vara erforderlig för att möjliggöra en återgång till de elevavgifter, som gällde budgetåret 1939/40, d. v. s. avgifter på 200 kr. per år och avgiftslättnader med minst 30 %.

Med stöd av ovanstående föreslår jag,

att riksdagen måtte besluta att till understöd åt handelsgymnasier för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av 510 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1946.

Olof Nilsson,
Göteborg.